

J. Capdeferro, J. Ribalta, *Banyuts catalans: l'adulteri i la Casa de les Egipcíaques a la Barcelona moderna*, UPF, Barcelona, 2014.

El llibre conté un estudi de dos historiadors del dret sobre l'evolució de la repressió de l'adulteri femení en diferents moments i ordenaments jurídics de la història. Es centra en Barcelona i Catalunya en el marc de contextos més amplis, hispànic i europeu. Primerament fa un repàs de la punició de l'adulteri femení en diverses fases del dret romà, en dret visigòtic, en dret canònic i en dret medieval català. A continuació analitza una institució importantíssima i desconeguda de Barcelona erigida al segle XV: la Casa de les Egipcíaques, sota tutela del poder municipal, on eren internades temporalment les dones adúlteres després d'uns processos jurisdiccionals breus. A partir d'una anàlisi de gairebé trenta processos inèdits i de documentació addicional s'explica què suposava i com es percebia l'adulteri a Catalunya als segles XVI i XVII. L'internament a les Egipcíaques, que era pagat pel marit banyut, per a algunes persones tenia caràcter repressor, per a d'altres rehabilitador. Independentment de la consideració que se li donés, era una resposta interessant des de l'àmbit de les polítiques públiques (si es permet l'anacronisme) que millorava de llarg la situació dels segles medievals, on a l'home li havia estat permès tancar la muller infidel en un espai domèstic minúscul perquè s'extingís lentament. Alguns dels documents estudiats demostren que sovint la dona no era pròpiament una adúltera, sinó que es prostituïa en interès o en benefici de l'espòs –un espòs que difícilment toleraria l'inevitable amistançament de la “seva” dona amb un client preferit.

Els autors del llibre: Josep Capdeferro i Pla és doctor en Dret i professor lector d'Història del Dret a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. Jaume Ribalta i Haro és doctor en Dret i professor agregat d'Història del Dret a la Universitat de Lleida. La complementarietat d'interessos i habilitats d'ambdós autors fa que el llibre “Banyuts catalans” tingui alhora el rigor dels estudis d'història institucional clàssics, amb una redacció necessàriament més tècnica del capítol II, i la frescor dels treballs d'història social i història de vida quotidiana, amb un to divulgatiu i pessics d'ironia al capítol IV, fruit del diàleg amb la documentació d'arxiu. Tant Capdeferro com Ribalta són membres del Seminari Permanent i Interuniversitari d'Història del Dret Català Josep M. Font Rius, dirigit per Tomàs de Montagut, catedràtic d'Història del Dret de la Universitat Pompeu Fabra.

Interès editorial: Fins ara la Casa de les Egipcíaques de Barcelona no havia estat objecte de cap estudi. Aquest llibre comença a reblir la llacuna a partir de documentació inèdita i obre la porta a altres recerques. Pot interessar a un públic acadèmic ampli, particularment a historiadors, juristes i filòlegs. Més concretament, a historiadors de l'edat moderna, sobretot els que s'interessen per la història social, les classes populars i la vida quotidiana; historiadors del dret; juristes de dret privat (obligacions matrimonials, separacions, etc.); juristes de dret penal (sancions i penes en un context d'antic règim); juristes de dret públic (institucions en l'àmbit municipal, pugnes entre municipi i poder reial); filòlegs, lingüistes i historiadors de la llengua (els processos estudiats contenen declaracions testificals valuosíssimes), etc.